

©

Responsible for publication

 www.aisapari.net

Duration

03/2025 - 02/2026

VIKKA - esiselvityshanke

Total budget

29000

EU funding

23200

VIKKA selvittää Aisaparin alueen kalastuselinkeinoon kehittämisen tilannetta. Virkistys- ja vapaa-ajankalastuksen osalta selvitetään, millainen vaikutus kalastuksella on alueiden elinvoimaisuuteen. Hankkeessa myös selvitetään, millaisia investointeja alueella kaivataan ja onko kalastajilla kiinnostusta elinkeinoon kehittämiseen. Tavoitteena on myös koota paikallinen yhteistyökumppaniverkosto.

Euroopan unionin
osarahoittama

AISAPARI

AISAPARI

Euroopan unionin
osarahoittama

Loppuraportti

Hankkeen nimi: Virtaa virkistys- ja kaupalliseen kalastukseen Aisaparin alueella
-esiselvitys (VIKKA)

Hankennumero: 320520

Ohjelma: Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston Suomen ohjelma
2021–2027

Ohjelman toimintalinja: Paikallinen kehittäminen

Ohjelman erityistavoite: 3.1 Paikallinen kehittäminen

Ohjelman toimenpide: Paikalliset kehittämissankkeet

1. Tausta

Leader Aisapari haki ja sai rahoituksen vuoden 2025 alussa VIKKAA (Virtaa virkistys- ja kaupalliseen kalastukseen) hankkeelle Kuha-Suomen kalaleaderista. Aisaparin alueen kunnat eivät Lappajärveä lukuun ottamatta, ole erityisen profiloituneita kalastuksesta, mutta jokaisesta kunnasta löytyy vesistöjä, rakenteita tai palveluntarjoajia, jotka tukevat sekä vapaa-ajan tai ammatillista kalastusta alueella. VIKKAA hanketta toteutettiin huhtikuusta joulukuun loppuun 2025 välisenä aikana ja hankkeen projektipäällikkönä toimi Marko Ämmälä.

2. Esiselvityshankkeen tausta ja tarve

Aisaparin alueella erityisesti Lappajärven merkitys seudun virkistyskalastajille sekä kaupallisille kalastajille on merkittävä, myös alueen elinvoimaisuuden ja vetovoiman näkökulmasta Aisaparin alueella sijaitsevat muut järvet, yhteensä 256 kpl ovat tärkeitä. Aisaparin alueeseen kuuluvat Evijärven, Lappajärven ja Vimpelin kunnat sekä Alajärven, Kauhavan ja Lapuan kaupungit. Vesistöjen tarjoamat resurssit virkistyskalastuksen, elinkeinon ja matkailun näkökulmasta olivat kuitenkin kartoittamatta ja todellinen potentiaali hyödyntämättä. Suomessa kalastuselinkeino on osa paikallistaloutta sekä kansallista ruokaturvaa. Aisaparin alueella elinkeino nivoutuu yhteen myös keväällä 2024 saadun Kraatterijärven Geopark -statuksen kanssa. Tämän valmisteluhankkeen tavoitteena oli selvittää varsinaisen kehittämishankkeen toteuttamisen edellytyksiä ja kartoittaa virkistyskalastajien sekä kaupallisten kalastajien kiinnostusta ja sitoutuminen hankkeeseen. Esiselvityksen aikana kartoitettiin Aisaparin alueen vesistöjen ja ranta-alueiden edellytyksiä kalastuselinkeinoon kehittämiseen. Tämä selvitys sisältää tarjonnan ja kysynnän selvittämisen sekä yhteistyökumppaniverkoston tunnistamisen ja luomisen. Lisäksi hankkeessa selvitettiin mahdollinen tarve tulevaisuudessa tehtäville paikallisille investoinneille. Viime vuosina alalla on yleisesti näkynyt muutos, jossa kokeneet kalastajat jäävät eläkkeelle ja uudet tulokkaat ovat vähentyneet. Tämä voidaan nähdä uhkana elinkeinon jatkuvuudelle ja yhteisöjen elinvoimaisuudelle erityisesti pienillä paikkakunnilla. Esiselvityshankkeella selvitettiin keinoja tämän suuntaista kehitystä. Hanke edistää seudun elinvoimaisuutta, lisää alueen toimijoiden yhteistyötä ja yrittäjyyttä sekä mahdollistaa uudenlaisia toimintatapoja. Tavoitteena on luoda kestäviä yhteistyöverkostoja kalatalouden toimijoiden välille ja toteuttaa "Järvestä lautaselle" -strategian keihäänkärkiä lähikalan, kaupallisen kalastuksen ja kalastusmatkailun edistämässä

3. Tavoitteet

Esiselvityksen päätavoitteena oli kartoittaa Aisaparin alueen vesistön ja ranta-alueiden, erityisesti Lappajärven, edellytykset kalastuselinkeinoon kehittämiseen. Lisäksi kartoitettiin vesistön mahdollisuudet ja resurssit virkistyskalastuksen näkökulmasta. Myös kaupallisten- ja virkistyskalastajien sitoutuminen mahdolliseen kehittämishankkeeseen selvitettiin. Hankkeen avulla haluttiin lisätä yhteistyötä ja tukea kalastajien liiketoimintaa sekä luoda uusia liiketoimintamahdollisuuksia erityisesti kaupallisille kalastajille, sekä matkailualan yrityksille ja yrittäjille. Selvityksen aikana kerättiin riittävä määrä tietoa mahdollisten investointien toteutuksen tueksi ja kalastajien elinkeinoon, matkailun ja työllisyyden vahvistamiseksi.

Selvityksen sisältö:

1. Selvitettiin kalastuselinkeinoon tarjonta ja markkinoiden kysyntä Aisaparin alueella.
2. Selvitettiin virkistyskalastuksen kehittämismahdollisuudet Aisaparin alueella
3. Tunnistettiin ja koottiin paikallinen yhteistyökumppaniverkosto
4. Selvitettiin tarve mahdollisille investoinneille kaupalliseen- ja virkistyskalastamisen kehittämiseksi
5. Selvitettiin kaupallistenkalastajien kiinnostus elinkeinoon kehittämishankkeeseen
6. Selvitettiin kalastusta, kalastusmatkailua ja sen merkitystä Kraatterijärven Geoparkin näkökulmasta.
7. Selvitettiin mitä muita hankkeita tai kehittämistoimenpiteitä toteutetaan tai on toteutettu muualla, miten sieltä saatuja kokemuksia voitaisiin hyödyntää Aisaparin alueella.

Yhteys Järvestä lautaselle –strategiaan

Selvityksen tekeminen tuki Kuha-Suomen Kalaleaderin "Järvestä lautaselle" -strategiaa, koska sen tavoitteena on edistää paikallisen kalan käyttöä, kaupallista kalastusta ja kalastusmatkailua sekä

1. Selvityksessä kartoitettiin Aisaparin alueen vesistöjen ja ranta-alueiden potentiaali kalastuselinkeinon kehittämiseen. Tämä auttaa hyödyntämään paikallisia kalavaroja tehokkaammin ja kestävästi.
2. Hankkeen tavoitteena oli luoda kestäviä yhteistyöverkostoja kalatalouden toimijoiden välille. Tämä edistää tiedon ja resurssien jakamista sekä yhteisten tavoitteiden saavuttamista.
3. Selvityksessä tutkittiin virkistyskalastuksen kehittämismahdollisuuksia, mikä voi lisätä alueen vetovoimaa matkailijoiden keskuudessa ja tukea paikallista taloutta.
4. Hankkeen avulla pyrittiin tukemaan kaupallisten kalastajien liiketoimintaa. Tämä voi auttaa säilyttämään ja vahvistamaan kalastuselinkeinoa alueella.
5. Selvityksessä huomioitiin kalastuksen merkitys Kraatterijärven Geoparkin näkökulmasta, mikä voi tuoda lisäarvoa alueen matkailulle ja elinkeinolle.
6. Selvityksen aikana tunnistettiin mahdolliset investointitarpeet, mikä auttaa suunnittelemaan ja toteuttamaan tarvittavia parannuksia ja kehitystoimia.

4. Toteutus

VIKKA hankkeen toteutus alkoi tutustumalla hankesuunnitelmaan ja sen tavoitteisiin maalis-/huhtikuussa 2025. Marko Ämmälä osallistui huhtikuussa 2025 Järvisseudun kalatalousalueen (24.4) sekä Lapuanjoen kalatalousalueen (29.4) vuosikokouksiin ja esitteli siellä hanketta ja mitä esiselvityshankkeessa tullaan Leader Aisaparin alueella loppuvuoden 2025 aikana tekemään.

Toukokuusta elokuuhun ulottuvalla ajanjaksolla hanke oli mukana osatoteuttamassa kalastukseen liittyviä tapahtumia (7 kpl) ja esittelemässä hankkeen tavoitteita. Alajärvellä 24.5 osallistuttiin Vetouistelun Pohjanmaan Cup kisaan, 7.6 Vimpelissä Kalamarkkinoille, 30.6 Korttesjärvellä Rantamajan lastentapahtumaan, 5.7 Evijärvellä Haukisoutu tapahtumaan, 6.7 Tiistenjoen kalapäivään, 16.8 Lappajärvellä Vetouistelun Pohjanmaan Cup tapahtumaan ja 22.8 Lappajärven lastenkalapäivään.

Ennen tapahtumien toteutusta ideoitiin ja suunniteltiin kalastukseen liittyvä kysely, johon saatiin elokuuhun 2025 mennessä vastauksia yhteensä 119 kpl. Vastausten mukaan kalastus kyllä kiinnostaa kuntalaisia, mutta lisätietoa halutaan niin hyvistä kalastuspaikoista kuin myös veneenlaskupaikoista, venepaikoista sekä kalastukseen liittyvästä muusta palvelutarjonnasta.

Heinä-/lokakuun aikana VIKKAA hanke selvitti Aisaparin alueen venepaikat ja veneenlaskupaikat kunnittain. Selvitettiin millaisessa kunnossa paikat ovat ja muutenkin niiden käyttöastetta ja miten helppoa tai vaikeaa paikat oli löytää tarvittaessa. Tulokset tallennettiin Outdooractive sovellukseen loppuvuoden 2025 aikana.

VIKKA hankkeessa on selvitetty ammattikalastukseen liittyviä kehittämiskohteita, joista ainakin yksi Lappajärven alueen kalastajilta noussut idea on saada alueelle kalan jalostukseen liittyvää uutta jalostustoimintaa alulle. Tällä hetkellä kalaa viedään Hätälä Oy toimesta kokonaisuena ja kalanjalostus tapahtuu Etelä-Pohjanmaan maakunnan ulkopuolelle. Toinen esille noussut kehittämiskohta on saada matalalla kynnyksellä tarjottua alueen nuorille kalastukseen ja veneilyyn liittyviä kokemuksia. Tästä vetovastuun ovat ottamassa Lappajärven alueen kalastajat ja seurat ja vesistön osakaskunnat. Tavoitteena on saada vuoden 2026 kesäksi Lappajärvelle vene vuokrattavaksi hyvin edulliseen hintaan.

Lapualla Tiistenjoen alueella on suunnitteilla vapaa-ajankalastukseen liittyvän hankekokonaisuus. Tavoitteena on saada toteutettua esteetön kalastuspaikka Lapuanjoen koskiosuuksille, parannettua alueen

polkuja ja taukopaikkoja sekä avarrettua näkyvyyttä Lapuanjoen koskiosuuksille Tiistenjoen kirkkorannasta Peekan laavulle asti.

5. Tulokset

Aisaparin alueen kalastuselinkeinon tarjonta kalaa ostavien kansalaisten näkökulmasta on varsin suppeaa. Paikallisen kalan on marketeissa usein syrjäyttänyt ulkomainen kala. Ammattikalastuksesta elinkeinonsa saavien kalastajien määrä on viime vuosina vähentynyt merkittävästi ja keskittynyt pääosin Lappajärven alueelle, eikä uusia ammattikalastajia ole juuri alueelle tullut. Lähikalaa saa parhaiten paikallisten Reko rinkien tai suoramyynnin kautta.

Virkistyskalastuksen kehittymismahdollisuuksia selvittäessä usein kansalaisten toiveet olivat tietoon ja sen puutteeseen liittyviä. Haluttiin parempaa tietoa kalastuspaikoista, kalastuslupien myyntipaikoista sekä veneilyyn liittyvistä palveluista esimerkiksi venepaikoista ja veneiden vesillelaskupaikoista. Muutamia vastauksia tuli myös, joissa toivottiin kokonaisvaltaisen palvelutarjonnan syntymistä alueelle kalastukseen liittyen. Tällä tarkoitettiin esimerkiksi kalastusopastusta tai veneenvuokrauksen mahdollisuuksia.

Ammattikalastuksen ja virkistyskalastuksen yhteistyökumppaniverkostoja selvittäessä huomattiin, että varsin pieni ammattikalastajien joukko on kohtuullisen hyvin verkottunut, mutta kalastusseurojen ja yhdistysten välinen yhteistyö on vähäisempää ja näkymättömämpää. Usein paikallinen kalastusseura vaikuttaa omalla alueellaan ja vain harvoin tehdään yhteistyötä tai verkostoidutaan kuntien ja alueiden yli muiden alueiden toimijoiden kanssa.

Investointitarpeita selvittäessä ammattikalastajien puolelta nousi tarpeena investoida alueella omaan kalankäsittelylinjastoon ja saada alueelta kalastettavalle kalalle parempi hinta. Tämä investointi mahdollistaisi myös paikallisen kalan runsaamman tarjonnan alueen

kaupoissa. Tällä hetkellä ammattikalastajien pyytämät kalat menevät tukkutoimijoiden kautta pakkasessa maakunnan ulkopuolelle jalostettavaksi. Investointia selvitetessä VIKKAA-hankkeen toimesta tehtiin opintomatka Raumalle ja tutustuttiin siellä paikallisen kalastajientekemiin investointeihin ja liiketoimintaideaan. Opintomatka vahvisti Lappajärven alueen kalastajien/yrittäjien halua ja tarvetta saada oma investointi toteutettua lähiaikoina.

Vapaa-ajankalastajien osalta investointitarpeet keskittyvät alueiden ja infran kunnostamiseen sekä tiedotuksen lisäämiseen kuntatasolla. Aisaparin alueen kunnissa on hyvin erilaisella volyymillä rakennettu ja pidetty huolta esimerkiksi venepaikoista ja veneiden laskupaikoista. Myös näistä tiedon saaminen ei koettu kovin helpoksi tai tietoa ei ollut ylipäättäen tarjolla.

Lappajärven alueella on suunnitteilla järven ranta-alueille ja saareen rakennettavaksi kalastajien käyttöön soveltuvia laavuja huolto ja tukikohdiksi. Samoin Lappajärvellä ollaan toteuttamassa veneinvestointia, jolla tarjotaan mahdollisuus matalan kynnyksen veneilyn ja kalastuksen kokeiluun venettä käyttäen. Kumpaankin investointiin ollaan hakemassa myös investointitukea.

Tiistenjoen kalastusseura ja Sydänkylät yhdistys Lapualla hakivat ja saivat Lapuanjoen ranta-alueiden kunnostamisen suunnitteluun tukea Leader Aisaparilta loppuvuodesta 2025. Tarkoituksena on tehdä maisemasuunnittelua ja avartaa kaunista Lapuanjoki maisemaa ja rakentaa ja kunnostaa alueelle polkuja ja kulkuyhteyksiä kalastajien käyttöön. Tarkoituksena on toteuttaa alueelle myös esteetön koskikalastuspaikka, joita koko Suomessa on varsin vähän tarjolla. Suunnitelma alueelle valmistuu alkuvuodesta 2026 ja sen jälkeen alkaa hankkeen toteutusvaihe, johon alueen yhdistykset saivat ns. joululahjarahaa Eduskunnalta joulukuussa 2025. On mahdollista, että toteutushankkeeseen haetaan tukea myös Leader Aisaparilta.

Kalastus, ja erityisesti virkistys- ja vapaa-ajankalastus, ovat mahdollisuus, jota matkailun kehittämisen kannalta Aisaparin alueen kunnat eivät ole kokonaisvaltaisesti vielä hyödyntäneet. Esimerkiksi

Lappajärven potentiaalia tarjota vaikkapa Kivitiipun matkailijoille, niin kesällä kuin talvella, mahdollisuus tutustua kalastukseen on jäänyt lähes kokonaan hyödyntämättä. Lappajärvi ja Kraatterijärvi Geoparkin näkökulma antaisivat mahdollisuuksia voimakkaampaankin kalastusmatkailun kehittämiseen alueella.

Vikkaa -hankkeen toimesta toteutettiin alkusyksystä 2025 Lappajärven yläkoululaisille mahdollisuus tutustua ammattikalastukseen Lappajärvellä. Hyvien palautteiden perusteella olisi syytä miettiä millaisia mahdollisuuksia Lappajärvellä olisi tarjota nuorille ja lapsille vaikkapa leirikoulumaisia tapahtumia kalastusteemalla. Silloin kohderyhmänä voisi olla Lappajärveä laajempi alue ja mahdollisuus saada aikaa myöten jopa uusia asukkaita alueelle.

6. Kustannukset

Vikkaa - esiselvitys

8400

Hankkeen toteutusaika päättyy 28.2.2026

	Budjetti	01/2025	02/2025	2026	YHTEENSÄ
Palkat ja sivukulut	22080	8208,60	11791,4	2155,19	22155,19
Matkat	1608	424,68	977,63	28,6	1430,91
Muut kulut	2000	979,15	789,7	319,77	2088,62
Flat rate 15 %	3312	1233,29	1768,71	323,28	3325,28
	29000	10845,72	15327,44	2826,84	29000,00

7. Arviointi, johtopäätökset ja jatkotoimet

Hanke pääsi varsin hyvin sille asetettuihin tavoitteisiin. Hanke oli hyvin esillä kesäkauden aikana monissa kalastukseen liittyvissä

tapahtumissa ja paikallismediassa. Kalastukseen liittyvään kyselyyn tuli myös kohtuullisen hyvin vastauksia ympäri Aisaparin toiminta- aluetta. Vene- ja veneidenlaskupaikkojen kartoituksessa saatiin varsin kattava tulos, vaikka todennäköisesti ”epävirallisia” veneiden vesillelaskupaikkoja löytyy vielä lisää kartoituksen jälkeenkin Asiaparin alueelta.

Yleisenä johtopäätöksenä ammattikalastuksesta alueella voidaan todeta ammattikalastajien pienenevä joukko ja haasteet alan kannattavuuden osalta, kun ”ostoa” kalan teolliseen hyödyntämiseen alueella ei ole vaan jalostus on keskittynyt muutamien harvojen käsiin Suomessa. On toivottavaa, että Lappajärven alueen paraneva kalakanta lähivuosina voidaan hyödyntää alueen kalastajien toimesta täysimääräisesti ja myös kalan jalostus tapahtuisi alueella.

Yleisenä johtopäätöksenä vapaa-ajan ja virkistyskalastuksesta on se huomio, että kalastus kiinnostaa alueella, mutta tietoa aluesiat ja palveluntarjoajista haluttaisiin lisää. Vaikka Etelä-Pohjanmaa ei voisikaan profiloitua kalastuksen ympärille yhtä vahvasti kuten vaikkapa Järvi-Suomi, kannattaa kalastus ottaa mukaan osana tulevaa matkailunkehittämistä. Etenkin Lappajärven alueen potentiaalia voisi vielä vapaa-ajankalastuksella merkittävästi nostaa. Tarjoamalla puitteet vapaa-ajankalastukselle ja markkinoimalla aluetta voisi alueelle muuttaa myös uusia asukkaita hyvien harrastusmahdollisuuksien perässä.

Jatkotoimenpiteenä vapaa-ajan ja virkistyskalastuksen kehittämiseen esitetään, että Aisaparin alueen kunnat voisivat laittavat paremmin esille alueellaan olevat veneidenlaskupaikat, venepaikat, kalastuslupien ostopaikat sekä ylipäättään kalastamiseen soveltuvat paikat, jos nämä ovat tiedossa. Infrasta kannattaa myös pitää huolta, sillä osa alueista on nyt varsin heikolla hoidolla. Mainittakoon, että Lappajärven alueella olevat venelaiturit ja veneiden vesillelaskupaikat olivat parhaimmassa kunnossa.

Alueiden kunnostaminen on usein kunnan ja kaupungin vastuulla, mutta on esimerkkejä, joissa osakaskunnat ovat rakentaneet vapaa-

ajankalastamisen puitteet, joten alueiden kunnostamiseen on mahdollista saada tukea myös Leader rahoituksesta. Tällainen esimerkki on esimerkiksi Ämmälänmäen venevalkama Lapuan Tiistenjoella.

Lappajärvellä vesistöalueen osakaskunta on valmistelemassa investointihanketta, jossa hankitaan edulliseen vuokrauskäyttöön pieni moottorivene. Investoinnilla toivotaan kannustettavan niin vapaa-ajan kuin ammattikalastukseen erityisesti alueen nuoria. Osakaskunnan toimesta on myös suunnitteilla laavujen verkoston rakentaminen mantereelle Lappajärven ympärille sekä yksi laavu Lappajärven saareen. Laavujen tarkoitus on toimia kalastukseen liittyvinä huolto- ja muuna tukikohtana.

Jatkotoimenpiteenä ammattikalastukseen liittyen on Lappajärven alueen kalastajien pyrkimys saada aikaan kalastajien toimiva verkosto, joka kalastaa järven kalaa ja saa myös kalan jalostukseen lähialueelle. Näin varmistetaan lähikalan saatavuus, kalastajille maksettava korkeampi hinta ja ammattikalastuksen jatkuminen Lappajärven alueella. Yrittäjän/yrittäjien tekemät investoinnit voivat myös saada tukea suunniteltuihin kalankäsittelytiloihin ja kalankäsittelykoneiden hankintaan. Kalastajien kanssa käytyjen keskusteluiden osalta investoinnit tulisivat ajankohtaisiksi vuoden 2026 aikana.

Kauhavalla 28.2.2026

Marko Ämmälä

Marko Ämmälä, projektipäällikkö, Leader Aisapari